

Sherefudin's White Mosque - Bosna - Zlatko Ugljen

1980 yılında Bosna Hersek Visoko'da mimar Zlatko Ugljen tarafından projelendirilen ve inşa edilen Sherefudin's White Mosque (Sherefudin Beyaz Cami), 1983 yılında Ağa Han Mimarlık Ödülü'ne layık görüldü. Çağdaş bir İslamiyet anlayışı ve çağdaş bir estetiğin başarısı olan yapı, yalın, abartısız, hatta yer yer derme çatma görüntüsüne rağmen, farklı geometrileri kullanımı ve cami kurgusuna getirdiği yeniliklerle, önemli bir din yapısı örneği.

Sherefudin Beyaz Cami, beş işlev mekanını barındırıyor: Giriş mekanı ve ön cemaat, cami ana mekanı, annex, kabristan ve minareler. Yapıya giriş kıvrımlı ve eğimli bir ara yoldan gerçekleşiyor ve bu yol içinde çeşme ve havuz da bulunan, kısmen açık avluya çıkıyor. Bu avlu, açık ibadet alanı olarak kullanılıyor.

Mukarnas adlı kitabında cami mimarlığının örneklerini tartışan Mohammad Al-Asad, Sherefudin Cami'ni yorumluyor: "Şerefudin Beyaz Cami'nde kullanılan soyut formlarla, geçmişle olan ilişkiyi iyice zayıflatan hatta yok olmasına neden olacak bir girişim görüyoruz. Örneğin, caminin kubbesi olmasa da, silindirik kütesinin oranlarıyla ve tepesinde yeşil borular ve örgü demirle oluşturulmuş külahla her hangi bir spesifik tarihi prototipten ayrılan, fakat hala minare denilebilecek bir elemana sahip. Buna bağlı olarak, eğer bu eleman bir minare ise, bu

yeni bir tip. Aynı zamanda içeride, çoğu İslam mimarlık geleneğinde karşılaştığımız tarihi elemanlar bulunmakta: mihrab ve minber. Fakat bu elemanlar öylesi bir soyutlamayla meydana çıkmışlar ki, sanki her hangi bir tarihi prototipe olan göndermesi özellikle zayıflatılmaya çalışılmış.

“Şerefudin Beyaz Cami’nin mimarisi ahistorik ve hiç-temsiliyetçi olarak nitelendirilebilir. Bu yapı ‘geçmiş’i yalnızca çok genel bir çerçevede kapsıyor ve belirli bölge ve dönemlerin mimarlık miraslarına referans vermekten kaçınıyor. Yapı, mimarlığın saf formlar ve aydınlıktaki mekanlar olarak ele alınması şeklindeki modernist yaklaşımı takip ediyor; mimarlığı tarihsel olarak tanımlanmış veya geçmiş bağıntılar ve kurgularla temellendirilmiş olarak ele almaktan kaçınıyor. Bu sebeple Le Corbusier’in Notre Dame du Haut’undan etkilenilmiş gibi değerlendirilebilir.”